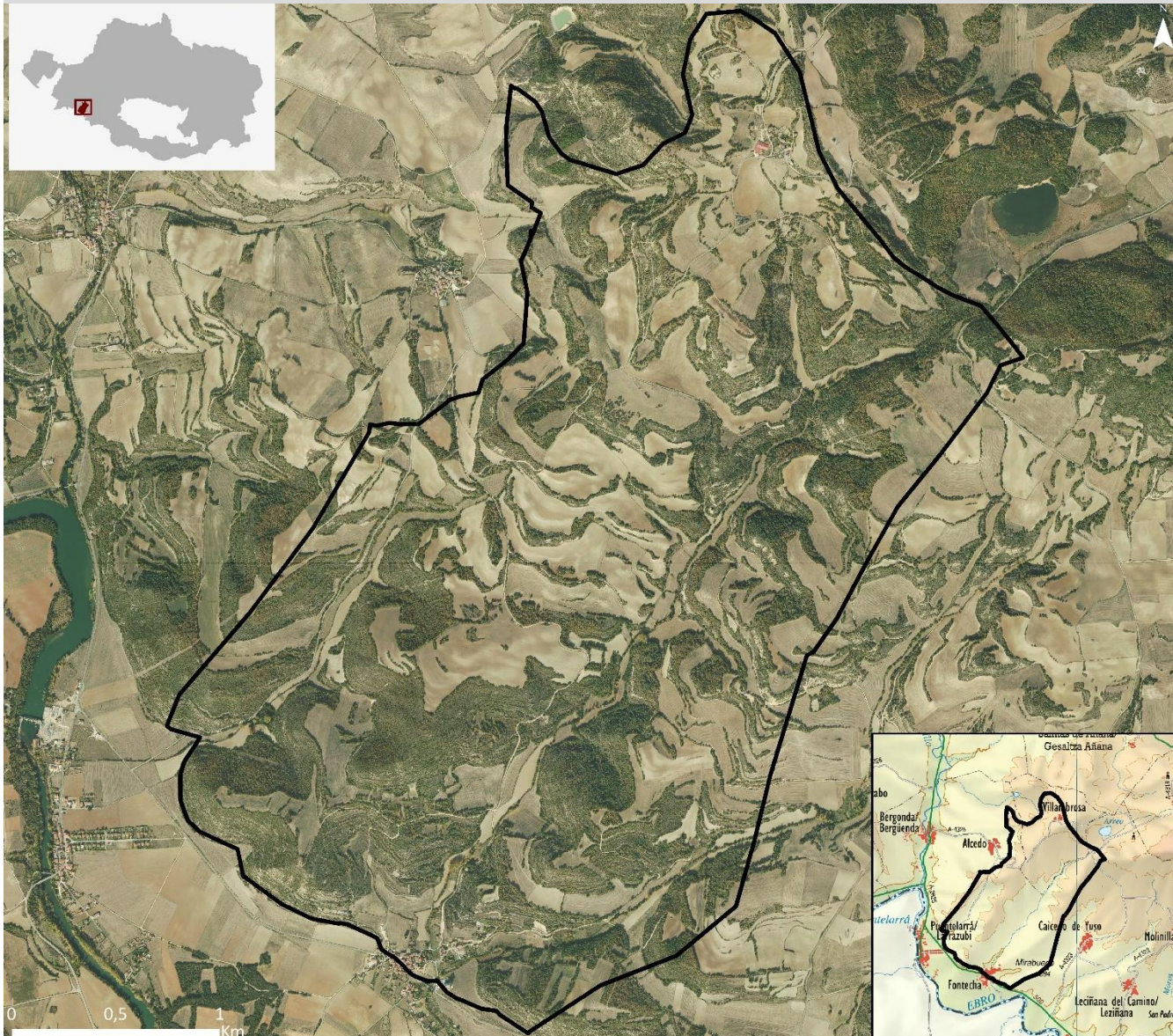

FONTECHAKO BAILARA

KOKALEKUA

Mugen justifikazioa: Lantarongo, Erriberagoitiko eta Erriberabeitiko paisai Somontanoaren unitatearen barruko koka-gunea. Adibide hori balio handikoa da, nekazaritza eta baso-paisaia tradizionala du ezaugarri, eta, haren multzoan, paisaia gizatiartu berezia osatzen du, paisaia balio handikoa.

Itxura terrazaduneko erliebekoa da, higaduraren emaitza, hareharrietan baino material bigunetan (margetan eta limolitoetan) indar handiagoz aurrera eginez jardun duena.

Nekazaritzako aprobetxamendu tradizionala berezitasun geomorfologiko horretara egokitu da: belar-laborantzek hartzen dituzte fisikoki egokienak diren eremuak. Bailara hondoak eta hegoaldeko ezpondak, eta erkametzek (*Quercus faginea*) malda handieneko ezpondak, hareharrien irtenguneekin bat datozenak. Multzoak nekazaritzako eta basogintzako mosaiko bereizgarria sortzen du landaretza naturala duten mendi-eremuen eta laborantza-eremuen artean. Paisaia horren balio estetikoak nekazaritza eta basozaintzako mosaikoaren balio ekologikoak eta funtzionalak gehitu behar zaizkie.

Fontechako bailara paisaia mugari gisa identifikatuta dago. Dagokion unitate fitxan osatzen da haren karakterizazioari eta ebaluazioari buruzko informazioa, ekologia, ondare edo gizarte balioei dagokiena.

Azalera: 678 ha.

Udalerrria: Lantarón (76, 6%) y Erriberagoitia/Ribera Alta (23,4 %)

DEFINIZIOAETA IZAERA**Ahuleziak**

- Lehen sektoreko dinamika sozioekonomikoei lotutako egungo paisaia.
- Ikusmen-irisgarritasuneko eremuetatik urrun egotea.

Mehatxuak

- Nekazaritza-paisaiaren degradazioa. Aldaketa nekazaritza eta abeltzaintzaren sektorean, nazioarteko merkatuaren aldaketengatik, eta ondorio hauek izan ditzake:
- Laboreak areagotzea: lurzati kontzentrazio berriak eta ezpondak, heskaiak eta ibaiertzeko landaretza kentzea.
- Nekazaritza eta abeltzaintzako azpiegiturak: nabe handiak, makineria eta nekazaritzako soberakin gordetzeko, berotegiak eta salbuetsitako beste eraikin batzuk.
- Erkameziak dituzten hareharrien irtenguneak murriztea, laborantzari lurra gehitzeko.

- Nekazaritza eta abeltzaintzari lotuta ez dauden eraikinak eta azpiegiturak ugaritzea. Lurzoru urbanizaezinenaren presioa eta okupazio hasiberria, eraikuntza sakabanatuen bidez.
- Nekazaritza-jarduera bertan behera uztea eta laboreak sastraka bihurtzea, alde batetik, lehen sektoretik eratorritakoak (erreleborik eza, merkatuan eredugarritasun handia izatea, etab.), eta, bestetik, hiri-garapenerako lurzoruak duen balioaren aurka lehia-tzeko aukerarik ez izatea.

Indarguneak

- Nekazaritza eta basogintza paisaia, paisaia eta identitate-balio handikoa, biztanleek asko estimatzen dutena, eta haren balio bisualak eta ekosistemikoak ezagutzen dituenak.

Aukerak

- Nekazaritza-jarduera berregituratzea, paisaia naturaleko espazioak berreskuratzearkin orekatuta, hala nola ezpondak, ibaiertzak, muinoak eta bide ertzak. Paisaiaren aniztasuna gorde eta handitu nahi da, eta kalitate ekologikoa eta hiri inguruko trantsizioa hobetu.
- Nekazaritza eta abeltzaintzako azpiegituren garapenean paisaia irizpideak txertatzea.
- Paradigma aldaketa nekazaritza paisaia jarduera mosaiko eta elikadura eta gizarte aberastasun gisa ulertzeko. Nekazaritzako eta basogintzako mosaikoak kontserbatzeko eta hobetzeko jarduketak sustatzea, balio ekologiko handia dutelako. Nekazariak, beren lanarekin, nekazaritza-dibertsitatearen zaintzaile ez ezik, horrekin lotutako biodibertsitate basatiaren zaintzaile ere bihurtzen dira.

PAISAIAREN KALITATE HELBURUAK. PLANGINTZA, KUDEAKETA ETA JARRAIPEN PROPOSAMENA

PKH zuzendaria: Paisaia oro har kontserbatzea eta hobetzea eta gizarte, ekonomia eta ingurumen baldintza berrietara egokitzea. Lehen mailako jarduera tradizionala sustatzea, mantentzea bermatuko duten mekanismoen bidez, bai Erdialdeko Araba osoari ematen dizkion paisaia balioengatik, bai haren funtzio ekosistemikoengatik.

Ekintza nagusiak:

- Sistema tradizionalari eusten laguntzen duten eta erabilera aldaketak eragozten dituzten politikak. Lurzati sistema babestea eta haren mugak osatzen dituzten osagaiak kontserbatzea dakarten arau esparruak aldatzea. Lurzoru urbanizaezin gisa mugatzea ('babeseko lurzoru urbanizaezina') gaur egun lurzoru urbanizaezin gisa kalifikatuta dagoen lurzoru osoa. Inpaktu bisuala eragiten duten alterazio guztiak babestea gomendatzen da.
- Laboreak kontserbatzeko nekazaritza ingurumeneko laguntzak mantentzea eta handitzea, betiere erabilera tradizionalari eta jasangarriari eusten badiote eta biodibertsitatea handitzeko praktikak aplikatzen badituzte. Lotutako ustiategi txikien lehen mailako jarduera sustatzea.
- NPKren pizgarriei eustea, biodibertsitatea hobetzeari edo mantentzeari dagokionez lortutako emaitzekin, bai eta flora, fauna eta habitatak babestearekin bateragarriak diren nekazaritza tresna zehatzak betetzeagatik lortutakoekin ere. Nekazaritza ingurumeneko laguntzaren gehikuntzei eustea, lurzatieta biodibertsitate maila handiagoa lortzearen arbera.
- Neurriak ezartzea paisaiaren aldetik egokitzeko errentagarritasuna hobetzera eta nekazaritza eta abeltzaintzako praktikak teknologia eta gia berrietara egokitzera bideratutako ekintzak, klima-aldaketara egokitzeko kudeaketa egiteko.
- Lurzoru urbanizaezineko eraikinen ugaritzea zorrotzago arautzea: haien bolumetria, azalera, koloreak eta materialak arautzea, nekazaritzako eta abeltzaintzako lanak egiteko beharrezkoak direnean, lizentziak eta baimenak ematerakoan.
- Paisaian integratzeko zenbait irizpide ezartzea, lizentziak eta baimenak ematerakoan loteslea izango dena.

Nekazaritza eta abeltzaintzaz kanpoko paisaiarako proposatutako ekintzak honako hauek dira:

- PIBEen paisaiarako beharrezkoa den paisaia naturalaren kontserbazioa sustatzea. Oro har, erkameztien babes paisaia sustatzea proposatzen da, bai eta ibaiertzak eta ur-xaflak ere.

Hauek dira PUn **eraikitako paisaiarako** formulatutako PKH erabakigarrienak:

- Ingurunea babesteko eta kontserbatzeko tresnak eta **landa-guneen** ikusmen perzeptzioa aktibatu eta garatzea.
- Eraikinen birgaitzea sustatzea, eta lurzoru berriaren sailkapena mugatzea (urbanizagarria) hutsik dagoen etxebizitza ehuneko bat dagoen bitartean.
- Eraikinak birgaitzea eta hiri-berrikuntza sustatuko dira hiri-lurzoru berria garatu aurretik. Lehendik aurreikusita dagoen lurzoru urbanizagarria ez handitzea gomendatzen da, lehendik dagoen lurzoruaren edukiera agortu arte eta/edo beste indize batzuk erabiliz, hala nola etxebizitza hutsen tasa. Gaur egun, urbanizagarria den lurzoruaren, hazkundera "iraunkorra" izatea, berezko landa gune eredia zainduz. Edozein eraikin berri eraiki nahi den lurraldeko arkitektura-kanonak betetzen dituen diseinu bat izan beharko luke, bolumetrietan, materialetan, akaberetan eta elementu arkitektonikoen antolamenduan ohikoak direnak jarraituz.
- Kokalekuetako biztanleriari eusteko neurri sozioekonomikoak sustatzea: beharrezkoa da etxebizitzetarako sarbidea erraztera bideratutako plan bat, bai eta tokiko herrirei lotutako giza baliabideekin lotutako lan-eskaintza zabaltzea ere, lurraldearen hobekuntzarekin eta babesarekin lotuta.
- Ondare-balioa, balio historikoa edo sinbolikoa duten osagai guztien kultura ondarea kontserbatzea eta balioestea, oro har.

4. dokumentuan nekazaritza eta abeltzaintzako paisaia kontserbatzeko ekintzen eta neurrien proposamena garatzen da.